PRAMEŇ

MESAČNÍK MICHALOVSKO - KOŠICKEJ PRAVOSLÁVNEJ EPARCHIE

APRÍL 2009

ČÍSLO 4

ROČNÍK 7

CENA 0,30 € / 9 Sk

Požehnané prežitie sviatkov svetlého vzkriesenia Christovho, všetkým čitateľom časopisu PRAMEŇ zo srdca praje Vysokopreosvietený vladyka Juraj, arcibiskup michalovsko-košický

Christos Voskrese! Voistinu Voskrese!

Paschálne posolstvo Posvätnej synody Pravoslávnej cirkvi v Českých krajinách a na Slovensku

Dôstojní otcovia, bratia a sestry!

Dnes pri paschálnych bohoslužbách, všetci spoločne prežívame veľkú radosť. Vierou sme sa stretli so vzkrieseným Christom, Ktorý nám hovorí: **„Pokoj vám!** (Jn 20,19) **Radujte sa!“** (Mt 28,9). Vzkriesenie Christovo je pre každého z nás veľkou radosťou a nádejou na večný život. Dnes, zvlášť pociťujeme svoje Bohosynovstvo, svoju účasť na veľkom tajomstve budovania Božieho kráľovstva. Cítime, že v živote nie sme sami, že s nami je Boh. Veď sám Christos nás uisťuje slovami **„...Ja Som s vami po všetky dni až do skončenia sveta“** (Mt 28,2). Radujeme sa že, **„Máme dom od Boha, príbytok nie rukou zhotovený, večný v nebesiach** (2 Kor 5,1).

V tento deň, nech nikto nezostáva smutný. Zabudnime na všetko zlo čo nás v živote postihlo. Odpusťme každému, kto nám niečím ublížil. Lebo bez odpustenia nemôžme prijať Christovo zmierenie a nemôžeme ani užívať jeho spasiteľné plody. Nachádzajme vo sviatku Christovho Vzkriesenia duchovnú radosť a usilujme sa o to, aby náš kresťanský spôsob života podľa Christovho evanjelia bol dostatočné viditeľný všetkým tým, ktorí sú častokrát vystavení veľkému pokušeniu konzumnej spoločnosti a hľadajú životné orientácie.

Odložme všetky svoje starosti, zhon i trápenia a upriamme svoju pozornosť na lásku, ktorou nás Boh zahrnul, lebo tak nás miluje, **že Svojho jednorodeného Syna dal, aby nezahynul, ale večný život mal každý, kto verí v Neho.** (Jn 3, 16) Ak si túto skutočnosť uvedomíme vo svojom srdci pocítime Božiu prítomnosť a načerpáme nové duchovné a telesné sily do budúcich dní, aby sme mohli svojím životom svedčiť o Christovej pravde. Nezabúdajme, že toto je naša prvoradá kresťanská úloha na misijnom poli. Preto nám Christos hovorí: **„Vy ste svetlo sveta ... Tak svieť vaše svetlo pred ľuďmi, aby videli dobré skutky a velebili vášho Otca, ktorý je na nebesiach“** (Mt 5, 14-16). Ovocie našej viery má byť láska k Bohu a k blížnemu, a radosť v Pánovi. Preto apoštol Pavel nás vyzýva slovami: „Radujte sa v Pánovi vždy! Opakujem: radujte sa! – Bratije radujtesja o Hospodi i paki reku radujte sja!“ (Fil 4, 4).

Naša príslušnosť k Cirkvi má byť životom z viery. Životom ktorý je viditeľný aj na našej tvári, na našom chovaní, myslení, správaní sa. Má byť viditeľne to, že sme prijali Božie kráľovstvo, o ktorom sv. apoštol Pavol hovorí: **„Lebo kráľovstvo Božie nie je jedenie a pitie, ale spravodlivosť, pokoj a radosť v Duchu Svätom“** (Rim 14, 17). Radujme sa v Duchu Svätom nie vo veciach pominuteľných, ale z duchovných, v spoločenstve lásky s Bohom a blížnymi.

Tento znak nášho kresťanského života je presvedčivým hlasom, úprimným a poučným príkladom pri výchove mladej generácie. Nezabúdajme, že súčasný mladý človek zavalený množstvom informácií môže byť duchovne a morálne formovaný nie len logicky spracovanými poučkami, ale predovšetkým dobrým vzorom v praktickom živote kresťanov. Nezabúdajme, že slová nabádajú, príklady priťahujú a duchovná formácia mladého človeka jestvuje len v morálne zdravom prostredí.

Usilujme sa o to, aby naša mládež poznala hodnoty svätého Pravoslávia, jeho vierouku, svätú Tradíciu i dejiny. Je našou povinnosťou poznať a ctiť si tradíciu našej miestnej Cirkvi. Naši pravoslávni veriaci v dejinách prešli ťažkou a zložitou cestou. Vydali počet zo svojej viery. Budujme na tejto viere ďalší rozvoj Cirkvi – duchovne zdravé cirkevné obce i kresťanské rodiny. Rozvíjajme duchovnú kultúru, ktorá pramení z miestnej tradície a osvedčila sa v zápase o sväté Pravoslávie.

Dbajme na to, aby sme konali podľa vôle Božej, lebo ak budeme žiť vo viere len formálne, potom naša viera bez skutkov bude mŕtva. Prežívajme dnešný deň v radosti a pravde vyjadrenej v bohoslužobných textoch pravoslávnej Cirkvi. **Ó Pascha, veľká a posvätná, Christe! Ó Múdrosť, Slovo Božie a Sila! Urob nás hodným prijatia Teba v nepominuteľnom dni Tvojho Kráľovstva.** (9. pieseň Paschálneho kanona).

Dôstojní otcovia, bratia a sestry, modlíme sa za to, aby radosť svetlého Christovho Vzkriesenia bola vždy v nás, aby dni a roky, ktoré sú pred nami neboli poznačené nenávisťou, zlobou, násilím a utrpením. Žime vo viere Christových slov: **„Pokoj vám zanechávam, Svoj pokoj vám dávam, nie ako svet dáva, vám Ja dávam. Nech sa vám nermúti srdce a nestrachuje!“** (Jn 14, 27)

Christos Voskrese! Voistinu Voskrese!
Christos vstal z mŕtvych! V pravde vstal z mŕtvych!

KRYŠTOF,
arcibiskup pražský,
metropolita Pravoslávnej cirkvi v českých krajinách a na Slovensku
a členovia Posvätnej synody

SLÁVNY HOSPODINOV VCHOD DO JERUZALEMA

Isto sme už videli obraz, či možno filmové spracovanie nejakej historickej udalosti, ktorá predstavuje moment, keď do mesta po vyhranej vojne vstupuje jeho panovník, či vojvoda – TRIUMFÁTOR. Zo všetkých strán ho vítajú obyvatelia mesta, prevolávajú mu na slávu, v radostnom zápale kladú svoje rúcha pod jeho nohy..., ešte aj malé deti, ktoré ničomu nerozumejú, napodobňujúc starších, spolu s dospelými, volajú na slávu tomu, ktorý prichádza vo všetkej svojej sláve a paráde. Toto je svet antiky, ktorý si vedel uctiť svojich hrdinov (a ani naša doba za ním nezaostáva). Strojili sa pompézne triumfálne vozy, ľudia lemovali ulice ozdobené kvetmi, kde na nádhernom koči prechádzal hrdina – víťaz, pred ktorým šli zástupy zajatcov, ktorých si vo vojne podmanil.

Podobný obraz nám predstavuje nedeľa Vchodu Hospodina do Jeruzalema – Aj tu zástupy prevolávajú na slávu: **„Hosanna, Synovi Dávidovmu! Hosanna, Ktorý prichádza v mene Hospodinovom!“** Lenže Ten, Ktorý prichádza nesedí na honosnom koni, ani nie je zaodetý do nádherných šiat, nesprevádzajú ho zástupy služobníctva., ... práve naopak, prichádza obklopený hŕstkou svojich nadšencov a žien (neraz pochybnej minulosti), ktorí sa rozhodli nasledovať Ho, zaodetý do biednych šiat, sediac na vychudnutom oslíkovi.

Stáročná nádej padlého Adama a jeho potomkov sa vyplnila. Splnila sa nádej, ktorá zotrela slzy pramatky Evy, - **LEBO SÁM HOSPODIN ZOSTÚPIL Z NEBIES A DOBROVOĽNE PRICHÁDZA, ABY VYDAL SVOJ ŽIVOT, „ZA ČLOVEKA, ABY HO SPASIL“.**

Zástupy obyvateľov Jeruzalema, muži i ženy, dospelí i deti, sa zišli pred jeruzalemskou Zlatou bránou, aby privítali Toho, o Ktorom toľko počuli – o Ktorom počuli, ako nasýtil z ničoho zástupy., Ktorý uzdravoval ich chorých, vyháňal zlých duchov, kriesil mŕtvych, ... a len krátko pred tým vzkriesil Svojho priateľa Lazara.

Tento jeruzalemský ľud Mu volá: **„Hosanna! Hosanna, Kráľovi Izraela! Hosanna, Synovi Dávidovmu! Požehnaný, Ktorý prichádza v mene Hospodinovom!“**

Možno to bude odvážne tvrdenie, ale predstavme si, že očakávame príchod vzácneho človeka, o ktorom sme mnoho počuli. Samozrejme, že máme vysoké očakávania a on, namiesto nablýskanej limuzíny zrazu prichádza na starom bicykli. My často kladieme dôraz na prvý dojem - Nakoľko dôveryhodne na nás zapôsobí tento človek?

A tak sa nám podsúva otázka: Či židia očakávali takého to Mesiáša? Samozrejme, že nie! Veď Ten Mesiáš a Kráľ, ktorého veky čakali, ich mal vyslobodiť z poddanstva., mal ich urobiť V Y V O L E N Ý M NÁRODOM, - národom privilegovaným medzi ostatnými.

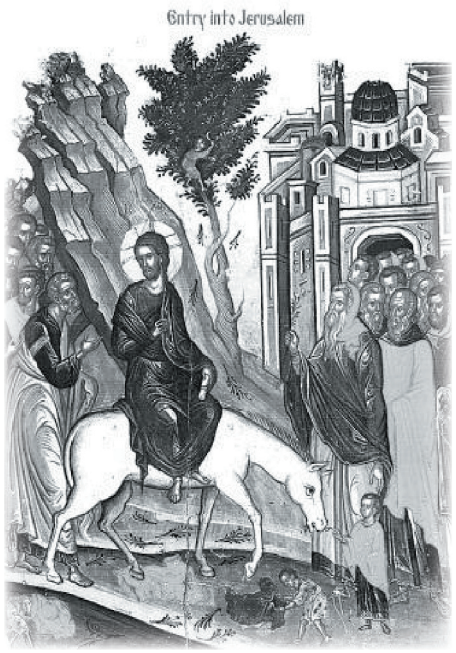

Všetci, farizeji, učení v Písme, obyčajný ľud, dokonca aj apoštoli, čakali znamenia, že On je Ten Vyvolený Mesiáš... A On zrazu vstupuje do mesta na obyčajnom oslovi, aby všetkým ukázal: **„že to, čo oni hľadali je pozemské, ale teraz postretli Nebo“!**
Lenže, nič nepochopili. Dnes volajú: **„Hosanna! Hosanna, Kráľovi Izraela! Hosanna, Synovi Dávidovmu! Požehnaný, Ktorý prichádza v mene Hospodinovom!“**... a o pár dní, budú tí istí kričať: **„Ukrižuj Ho!“** Nevinného, Ktorý ich sýtil, Ktorý pred ich očami zdvíhal chorých z lôžka, Ktorý otváral oči slepým a hluchým uši, Toho so zločincami vydajú na smrť. Jediným Jeho previnením bude to, že nenaplnil ich očakávania. A tu často vidíme podobnosť s našim vzťahom s Hospodom Bohom: napriek tomu, že v modlitbe voláme: „Nech sa stane Tvoja vôľa!“, častokrát, chceme Boha podľa našich predstáv a tak v skutočnosti nehľadáme Živého Pravého Boha, ale bôžika, ktorý by plnil naše chúťky a želania.

Vyberme si život s pravým Bohom., skutočným Bohom, Ktorý má moc vstupovať do života človeka, uzdraviť ho a zachrániť. Aby aj o nás neplatili slová Izaiáša, ktoré povedal nad ľudom Izraela: **„Počúvajte len, - ale nerozumejte., hľaďte, pozerajte len – a nechápte.** – hovorí prorok. - **Lebo, zatvrdlo srdce tohto národa, uši si zapchali, aby nepočuli., oči zatvorili, aby nevideli., aby ich srdce nechápalo, aby sa náhodou neobrátili a neuzdravili sa“ (Iz 6, 9 – 10).**

Vieme, čo očakávali židia od Christovho vstupu do Jeruzalema, - že čakali pozemského kráľa, ktorý im zabezpečí raj na zemi. Ale skúsme si položiť otázku: **„Čo čakám ja dnes od Christa, ktorý chce vstúpiť bránou môjho srdca, do môjho života?!“** Čakám tiež „raj na zemi“., ... možno úspech, zdravie, bezstarostný život?! Či chcem nájsť Božiu vôľu?! A keď je naše srdce aspoň trochu vnímavé pre veci Božieho Kráľovstva, to sme isto za ten čas, ktorý žijeme v Cirkvi, žijeme s Bohom zistili, že čím bližšie je nám Hospodin, čím bližšie sme my k Bohu, tým viac proti nám silnejú sily zla. Že, keď nachádzame Boha, možno s rôznymi očakávaniami voláme „Hosanna“, ale keď náš vzťah s Bohom neumocňujeme podvyhmi, neživíme pokáním a modlitbou, ľahko sa môže stať, že naše „Hosanna“ sa zmení na „Ukrižuj ho!“, lebo pravého Boha vymeníme za falošného bôžika „slobody, moderného zmýšľania“, ktorý nás chce len oslobodiť zo starých pút, ktoré nás zväzujú, a potom vidíme to, čo sa deje v dnešnom svete – kde sa spoločnosť 21. stor., z kultúrnej ľudskej spoločnosti vracia ku kultúre divokých barbarských kmeňov., ktorá sa možno snaží zabezpečiť blaho tlupy, ale nemá v žiadnej úcte človeka, život, a vyvracia hodnoty, ktoré robia vôbec človeka človekom...

Hospodin Boh nám nesľúbil „raj na zemi“, nesľúbil nám ľahký život, dokonca nám hovorí o ceste úzkej a tŕnistej. Každý, kto Ho chce nasledovať musí byť „pokrstený krstom, ktorým je krstený On“, - musí na seba prijať cestu kríža a doniesť ho do konca, nezastavujúc sa na tejto ceste, tak ako sa nezastavil ani náš Hospodin Isus Christos, Ktorý slávne vstúpil do Jeruzalema, aby za nás, z nekonečnej lásky, položil Svoj život a nám tak dal život večný.

Veľký ruský svätec, blahoverné knieža Alexander Nevský, vystihol to, čo nedokázali pochopiť ani prijať židia pri Christovom vstupe do Jeruzalema, ktorí sa hnali len za zemskou mocou a slávou. **„Boh nie je v sile, ale v pravde“,** - povedal sv. Alexander Nevský, ktorý pochopil, že **nie tvrdá sila, nie hrdá moc pokoná svet, ... ale láska, ktorá je schopná obety - dokonca obety umrieť za iných.** A s takýmto odhodlaním vstúpil Christos do Jeruzalema - **S odhodlaním ZOMRIEŤ, ABY INÍ ŽILI !!! Aby sme my mohli žiť, - A TO ŽIŤ NA VEKY V KRÁĽOVSTVE NEBESKOM !!!**

jerej Dušan N. Tomko

Z Redakcie PRAMEŇ

Redakcia mesačníka michalovsko-košickej pravoslávnej eparchie Prameň obdržala otvorený list Pravoslávnej bohosloveckej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove (PBF PU) zo dňa 8.4.2009, ktorý je reakciou na článok ThDr. Václava Ježeka, PhD. - *Prečo nie je záujem o pravoslávnu teológiu v dnešnej spoločnosti?*, uverejnený v marcovom vydaní Prameňa.

Vedenie Pravoslávnej bohosloveckej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove, ktoré sa cíti byť jeho obsahom silne dotknuté, zareagovalo listom, z ktorého časť, pre nedostatok priestoru, prinášame *(plné znenie listu je pre záujemcov dostupné na sekretariáte PBF PU v Prešove, alebo Úrade eparchiálnej rady MKPE v Michalovciach).*

Vyberáme z listu: „Vedenie Pravoslávnej bohosloveckej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove s poľutovaním prijalo obsah článku *Prečo nie je záujem o pravoslávnu teológiu v dnešnej spoločnosti?* pána ThDr. Václava Ježeka, PhD., ktorý bol uverejnený v časopise Prameň, mesačník michalovsko-košickej eparchie, marec 2009, číslo 3, ročník 7, na druhej strane. Vedenie fakulty považuje tento článok za poburujúci, pretože autor v ňom dehonestuje verejnú vysokú školu.

Ak autor tvrdí, že dogmatická teológia na fakulte nie je ničím iným, ako *„scholastickým opakovaním formulácií, bez onej otcovskej schopnosti vysvetľovať teológiu jazykom doby“*, vyvstáva otázka, čo ešte minulého roku prednášal študentom on sám, ktorý viedol prednášky a semináre z dogmatickej teológie? ...

... Obdobie pôstu je prípravou na najväčší sviatok Pravoslávnej cirkvi - Christove zmŕtvychvstanie a články v kresťanských novinách a časopisoch by sa mali venovať budovaniu a rozvíjaniu duchovného vedomia a cítenia pravoslávnych kresťanov.

Pravoslávna bohoslovecká fakulta patrí k najlepším fakultám na Prešovskej univerzite v Prešove, má dobré kontakty s univerzitami v Grécku, Francúzsku, Nemecku, Fínsku, Rusku, Bulharsku, Srbsku, na Cypre a v Českej republike, preto chceme ubezpečiť čitateľov, ktorí na fakultu budú posielať svoje deti, že dostanú kvalitné teologické vzdelanie s možnosťou študovať v uvedených a ďalších krajinách.

Želáme všetkým čitateľom ústami sv. Serafíma Sarovského: Christos voskrese – radosť moja! Podpísaný, prof. ThDr. Ján Zozuľak, PhD., dekan PBF PU v Prešove“.

Eparchiálna rada michalovsko-košickej eparchie ako vydavateľ časopisu Prameň, ani redakcia, nenesú zodpovednosť ani za názor ThDr. Václava Ježeka, PhD., ani vedenia PBF PU. O zverejnenie týchto príspevkov bola redakcia požiadaná.

Redakcia sa ospravedlňuje nielen dotknutej strane, ale aj čitateľom časopisu Prameň za prípadné nedorozumenie, ktoré mohol vyvolať zverejnený článok.

Prameň do budúcna nebude riešiť polemické otázky či osobné spory jednotlivcov, ale naďalej sa bude venovať iba budovaniu duchovného života a prinášať informácie z diania v našej eparchii i celom pravoslávnom svete.

- redakcia časopisu PRAMEŇ

POZVÁNKA NA STAROBYLÚ LITURGIU SV. APOŠTOLA MARKA

Duchovenstvo a veriaci košickej cirkevnej obce

Vás s radosťou pozývajú

na slúženie apoštolskej liturgie alexandrijskej cirkvi, podľa tradície založenej práve sv. apoštolom a evanjelistom Markom.

Bohoslužba bude na Slovensku slúžená po prvý raz, a to vo Svetlú sobotu

25. apríla 2009 o 8. oo hod.

v náhradných bohoslužobných priestoroch košickej katedrály.

Liturgii bude predsedať Jeho Vysokopreosvietenosť Juraj, arcibiskup michalovsko-košický, v asistencii miestneho duchovenstva.

O slávení Paschy

V súčasnosti je častokrát preverovaná otázka správneho sviatkovania najvýznamnejšieho sviatku všetkých kresťanov – Christovej Paschy. Diskusia o určovaní dňa sviatku, ale tiež stanovenia celého cirkevného kalendára, sa neobjavuje ako súčasný problém. Snaha pochopiť a stanoviť kalendár Cirkvi je záležitosťou niekoľkých storočí.

V prvom rade je dôležité pochopiť skutočnosť, že presné určenie trvania jedného roka, od ktorého sa odvíja aj systém určovania dňa Paschy, nie je jednoduché. Totiž, súčasný najpresnejší astronomický výpočet roka, ktorý sa odvíja od slnka, má 365,2422 dní, čo znamená, že okrem celých dní v roku, máme ešte necelých šesť hodín naviac (0,2422 jedného dňa), ktoré každý štvrtý rok pridávame k spomínanému počtu dní roka ako jeden deň. Takýto rok je u nás známy ako priestupný a má o jeden deň naviac (29. február). Inými slovami, prakticky nie je možné presne vytvoriť kalendár, ktorý by vyjadroval presný čas.

Svätí otcovia sa pri vytváraní cirkevného kalendára pridržiavali vtedy známych používaných kalendárov. V tej dobe (4. – 5. stor.) existovalo súčasne niekoľko kalendárov, ktoré sa odvíjali na odlišných princípoch. Najdôležitejšie z nich boli dva: juliánsky a židovský. Juliánsky kalendár bol postavený na slnečnom cykle, ktorý trval 19 rokov. Židovský kalendár sa vypočítal podľa mesačného cyklu, ktorý trval 28 rokov. Násobkom týchto dvoch kalendárov vychádza takzvaný veľký indikt (indiktion), teda cyklus, ktorý sa opakuje každých 532 rokov. Tým je dosiahnutá maximálna blízkosť skutočného trvania jedného roka. Stredoveká reforma juliánskeho kalendára, ktorú poznáme pod názvom gregoriánsky kalendár je založená na odlišnom určovaní. Juliánsky kalendár používa nebeské telesá ako sú slnko a mesiac. Gregoriánsky kalendár zasa používa znamenia jednotlivých dôb ročného cyklu, teda aké sú prejavy jednotlivej ročnej doby (jar, leto a pod.). Základom je takzvaný tropický rok, ktorý v sebe zahŕňa práve prejavy ročných období.

Ďalším dôležitým faktom je to, že gregoriánsky kalendár na základe výpočtov znížil počet priestupných rokov na tri v cykle každých 400 rokov. Teda v priebehu 400 rokov 100., 200. a 300. rok nebol priestupným. Tak sa každých 100 rokov gregoriánsky kalendár vzdiaľuje od juliánskeho kalendára o jeden deň. Výnimkou je každý 400. rok, kedy zmena nenastáva, keďže oba kalendáre majú priestupný rok. Uvedieme príklad: od r. 1582 sa objavuje rozdiel medzi juliánskym a gregoriánskym kalendárom o 10 dní. V r. 1700 je to jedenásť, v r. 1800 je to dvanásť a v r. 1900 je to trinásť dní. Rok 2000 bol priestupným v oboch kalendároch, preto sa rozdiel nezväčšil. V r. 2100 sa však rozdiel zvýši na 14 dní.

V 4. stor. svätí otcovia I. všeobecného snemu, ale aj ďalších miestnych snemov, stanovili tri dôležité podmienky pri riešení určovania sviatku Paschy na každý rok: 1. Kresťanská Pascha má byť sviatkovaná po prvom jarnom splne mesiaca. 2. Kresťanská Pascha má byť sviatkovaná po židovskej starozákonnej Pasche. 3. Kresťanská Pascha má byť sviatkovaná vždy v nedeľu.

Teda, ak chceme určiť deň, kedy je v danom roku možné sviatkovať kresťanskú Paschu, potrebujeme ju stanoviť na prvú nedeľu po prvom jarnom splne mesiaca a po židovskej Pasche. Sviatkovanie po židovskej pasche nebolo pre svätých otcov Cirkvi dané kvôli tomu, že nie je možné s nimi sviatkovať spolu alebo pred nimi, ale kvôli tomu, aby sa kresťanská Pascha, čiže oslava Christovho Zmŕtvychvstania a slávnosť Novej zmluvy Hospodina so svojim ľudom, zbytočne nespájala a poprípade nezamieňala s Paschou židovskou (teda oslavou východu Izraela z Egypta), ani ňou nebola ovplyvnená. Aj z tohto dôvodu vyplýva rozličná dĺžka medzi Paschou podľa juliánskeho a gregoriánskeho kalendára v jednotlivých rokoch. Inak povedané, Pascha podľa juliánskeho kalendára sa pohybuje od 25. marca až po 5. máj a od Paschy podľa gregoriánskeho kalendára môže byť časovo vzdialená až 5 týždňov. Týmito princípmi sa dodnes riadia pravoslávni kresťania po celom svete – v Grécku, Rusku, Rumunsku, Poľsku, Srbsku, Bulharsku, Albánsku, na Cypre a Ukrajine, v západnej Európe, Amerike, Afrike a v Ázii. Správnosť pravoslávneho slávenia Paschy je každoročne dosvedčovaná veľkým znamením Božej milosti, kedy jedine do rúk pravoslávneho jeruzalemského patriarchu a jedine v deň pravoslávnej Paschy, zostupuje vo svätyni Božieho Hrobu v Jeruzaleme tzv. „blahodatný“ oheň. S týmto veľkým zázrakom je možné zoznámiť sa aj u nás prostredníctvom videozáznamu.

Rímsky cisár, svätý Konštantín I. Veľký, napísal list biskupom, ktorí neboli prítomní na I. všeobecnom sneme, v ktorom ich oboznamoval s riešením sviatkovania Paschy: „Taktiež tu (myslí sa I. všeobecný snem v Nicey) bolo rozhodnuté o dni Svätej Paschy, že je všeobecne lepšie, aby ju sviatkovali všetci v jeden deň… Lebo, čo môže byť príjemnejším a čo je nám bližšie, ak nie to, aby všetci podľa jednotného poriadku a známym spôsobom bezchybne oslavovali tento radostný deň, v ktorom sme získali nádej na vzkriesenie.“

Napriek rozdeleniu sa kresťanov na východe a západe v polovici 11. stor., všetci kresťania na celom svete, teda aj na východe aj na západe, sviatkovali kresťanskú Paschu podľa jednotného, juliánskeho kalendára. Tak to bolo až do 16. stor., kedy rímsky pápež Gregor XIII. vydal v r. 1582 pápežskú bulu, podľa ktorej západní kresťania na základe nových výpočtov posunuli cirkevný kalendár o desať dní dopredu (v októbri 1582 bolo vynechaných desať dní od 5. do 15. dňa v mesiaci) a týmto spôsobom podmienili aj výpočet samotnej Paschy. Okrem iného, pri výpočtoch do budúcnosti zisťujeme, že sviatkovanie Paschy podľa gregoriánskeho kalendára sa v budúcnosti bude stále viac sviatkovať v čase židovskej alebo pred ňou. Nový štýl, teda sviatkovanie Paschy podľa gregoriánskeho kalendára sa tak vďaka tým, ktorí sa ho držia, stal predmetom rozkolu v cirkevnej jednote; rozkolom, ktorý vážne ohrozuje celistvosť celého pravoslávneho sveta. V minulosti pre svätých otcov takéto porušenie jednoty Christovej Cirkvi znamenalo stratu blahodate Svätého Ducha. Svätí otcovia, ako napríklad svätý Vasiľ Veľký, považovali za heretikov tých, ktorí sa odtrhli od viery. Rozkolníkmi zasa nazývali tých, ktorí sa oddelili od Cirkvi v niektorých cirkevných veciach a aj keď ich odstúpenie vychádzalo cez rozkol, tí, ktorí odstúpili od jednoty Cirkvi, sami sa pozbavovali blahodate Svätého Ducha. Jednota Cirkvi bola najdôležitejšia otázka, ktorú mali svätí otcovia vždy na pamäti. I keď samotný termín sviatkovania kresťanskej Paschy je viac menej kánonického rázu, obsah, zmysel a význam samotnej Paschy je predmetom viery. Ak má byť Zmŕtvychvstanie Spasiteľa Ježiša Christa centrálnym bodom a hlavným zmyslom Cirkvi a má predstavovať to najdôležitejšie v živote každého kresťana, potom chápanie jednotného sviatkovania Paschy je nevyhnutnosťou každého kresťana.

Je nesmierne dôležité, aby si každý kresťan odpovedal, čo od kalendára očakáva: presnosť? Vlastné pohodlie? Nasledovanie nových poznatkov v astronómii? Alebo cirkevnú jednotu, ktorá je vyjadrená v spoločnom sviatkovaní všetkých cirkevných pohyblivých aj nepohyblivých sviatkov všetkými pravoslávnymi kresťanmi? Z histórie vidíme, že pravoslávnu pascháliu určovali predstavitelia miestnych cirkví, ktorí sa vyznali v astronómii a matematike, alebo prizývali odborníkov. Takýmto princípom je potrebné riadiť sa aj dnes. Pre Cirkev nie je prvoradé zaoberať sa technickým charakterom problému „presnosti“ kalendára, ale pastierskou starostlivosťou Cirkvi o veriacich, pre ktorých sa tradícia pravoslávnej Cirkvi sviatkovania Paschy stáva dôležitou kvôli jednote celej Cirkvi. Všetci cirkevní spisovatelia a učitelia sa zhodovali na jednej dôležitej skutočnosti: jednota Cirkvi. Porušenie jednoty Cirkvi bolo pre nich považované za horší prečin než akýkoľvek iný odklon od správneho učenia Cirkvi. Ak má byť Pascha Christova symbolom radosti a jednoty všetkých pravoslávnych kresťanov, tento symbol sa nemôže navzájom líšiť, nech už pravoslávni žijú kdekoľvek na svete. Preto sa dôležitosť poznania problému týka bezprostredne každého pravoslávneho kresťana, nakoľko nie je dostačujúce len chrániť tradíciu, ale predovšetkým ju poznať, ctiť si ju a milovať. Ukrižovanie Božieho Syna a Jeho slávne Zmŕtvychvstanie je prejavom nekonečnej lásky Boha voči nám ľuďom. Len na základe tejto lásky sa všetci pravoslávni kresťania stávajú jedným jediným celistvým telom v eucharistickej čaši. Tak, ako je jeden Boh, tak, je aj jedna Cirkev, jeden Christos a jedno Telo, jedna Eucharistia a jeden Boží národ, jedna láska a viera v tomto národe a jedna spoločná oslava Božej lásky k človeku – čiže jedna Pascha.

Pavol Kochan

Príbehy z našich farností

Na našich farnostiach sa udiali všelijaké udalosti – príjemné, aj tie menej príjemné. Máme v pamäti 50-te roky bohaté na rôzne udalosti, ale najviac sa ich udialo po r. 1968, ale stretávame sa s nimi aj dnes.

Dodnes mnohí títo ľudia žijú a sú svedkami neraz záhad a zvláštnych, mimoriadnych udalostí. Nad mnohými by sa aj nám bolo treba zamyslieť, aby sme aj my neurobili v živote chyby, za ktoré sa budeme neskôr hanbiť a ľutovať, ale už bude neskoro. Z každej farnosti by sme mohli toho veľa napísať a je veľká škoda, že mnohé sa už nedostanú na verejnosť. Je preto potrebné o týchto udalostiach hovoriť ešte do doby, pokiaľ sa na to ľudia pamätajú a kým žijú pamätníci týchto udalostí.

Na jednej farnosti som mal dobrého priateľa, ktorý bol duchovný. Náboženský život tu prebiehal veľmi aktívne v spolupráci s veriacimi. Bol to aktívny duchovný. Ale v r. 1968 sa veľmi zaangažoval za úniu. Možno to bolo aj tým, že v únii mal príbuzného, ktorý naň vplýval. Škoda, že nevydržal psychický nátlak v r. 1968, lebo dnes to mohla byť dobrá pravoslávna farnosť. Mala všetky predpoklady, ako materiálne, tak aj duchovné. Bolo tam dosť veriacich., mal kde bývať, aj kde slúžiť. Ale zľakol sa, lebo si myslel, že Pravoslávna Cirkev sa na Slovensku neudrží, tak ako si to mysleli mnohí, že po Pravosláví tu nezostane ani stopa. A dnes nemôžu pochopiť, ako sa tu vybudovalo toľko pravoslávnych chrámov. Nepochopili, že keď v životných skúškach niečo strácame, Boh nám dáva ešte oveľa viac, tak ako to dal spravodlivému Jóbovi. Na tejto farnosti urobili v r. 1968 uniati míting a zúčastnil sa na ňom aj tento duchovný. Tu mu istá uniatska veriaca pred všetkými povedala: „A ty (nepekne ho nazvala), akú máš školu?“, - a to len preto, aby ho pred všetkými ponížila. Išlo o absolventa Pravoslávnej bohosloveckej fakulty v Prešove, ktorý na žiaľ, v strachu a nátlaku, odišiel od Pravoslávnej Cirkvi k únii. Po niekoľkých rokoch sa stal vysokým pedagogickým funkcionárom u uniatov a tak som odkázal tej veriacej, ktorá ho vtedy tak ponížila, „že vraj, akú má školu, – A teraz v ich cirkvi sedí v tak vysokej funkcii?!“ Vidíte, aj také udalosti sa stávali.

Toto som napísal len tak na okraj, ale chcem však písať o inom. O tom, že keď v tejto farnosti prebrali od pravoslávnych chrám, pravoslávni veriaci ostali bez možnosti vykonávať svoje bohoslužby. Jedni zostali doma, iní sa rozišli po okolí a chodia do chrámov v okolí. Vtedy, uniatskí veriaci všetko, čo bolo pravoslávne a čo pravoslávni veriaci zakúpili, vynášali von. Práve, keď vynášali z chrámu Boží hrob, kde sa na Veľký piatok vykladala Plaščenica, ktorý dali miestni pravoslávni urobiť akademickému maliarovi., veriaci sa pýtali dvoch mladých mužov, ktorí ho vynášali, že „čo robia?“ - Jeden z nich odpovedal: „vynášame búdu“. Nebolo mu treba takto hovoriť... Sám neviem, či to má niečo spoločne s tým, čo sa stalo, ale tento mladý človek čoskoro po tejto udalosti zomrel. Či je to náhoda, či niečo iné? Ale tak sa to stalo. Skutočná príhoda zo života jednej farnosti a po nej táto náhoda.

Zaiste sa mnohí pamätajú na to, ako sa na mnohých miestach odstraňovali sv. kríže pri cestách, v dedinách a mestách., keď poškodili pravoslávne kríže na farských budovách, aj v Michalovskom okrese a potom sa tým, čo to robili, stali neuveriteľné veci. Zaiste sa pamätáte aj na udalosti, keď niektorí horlivci v akcii latinizácie, z cerkvi vyhodili ikonostas a tak isto sa im stali záhadné veci. S cirkevnými, bohoslužobnými a posvätenými predmetmi sa nezahráva, to by si každý raz a navždy mal zapamätať.

Prot. ThDr. Štefan Horkaj

Národ, ktorý nepozná svoju históriu, často padá do chýb minulosti!

Pravoslávie a Dejiny osídlenia Zemplína

V rodinách pravoslávnych i uniatských duchovných bolo rozšíreným, takmer pravidelným javom, že synovia duchovných sa tiež stávali kňazmi a spolu pôsobili v tom istom chráme, či farnosti a preto bolo na farnosti aj viac duchovných. Napr. v Habure v r. 1657 súčasne pôsobili dvaja pravoslávni duchovní a v Stakčíne až deväť pravoslávnych duchovných, ktorí s rodinami žili na farskom majetku. Len asi v tretine chrámov vysluhoval služby jeden duchovný.

Zo zemepisného hľadiska je zrejmé, že na prelome 16. a 17. stor. žili Rusíni najmä na severnom Zemplíne, ale aj v jeho podhorských častiach. O ich prítomnosti a zemepisnom rozsahu územia, na ktorom žili, spoľahlivo svedčia súhrnné dobové údaje o sídlach pravoslávnych farností okolo r. 1600. Z nich je nepochybné, že na prelome 16. a 17. stor. 35 pravoslávnych duchovných bývalo a pôsobilo v mnohých zemplínskych dedinách (Breznička, Cabov, Čabalovce, Čabiny, Čukalovce, Dúbrava, Habura, Havaj, Kalná Roztoka, Klanica, Korunková, Krásny Brod, Lomné, Matiaška, Medzilaborce, Miková, Nižná Jablonka, Oľka, Pčolinné, Radvaň n. Laborcom, Remeniny, Repejov, Rudlov, Stakčín, Svetlice, Tokajík, Uličˇ, Uličské Krivé, Valkov, Varechovce, Veľkrop, Vyšná Olšava, Vyšný Hrabovec a Vyšný Kručov). Boli to sídla pravoslávnych farností, do ktorých patrili aj Rusíni bývajúci v susediacich dedinách.

V 17. a 18. stor. populačný nárast počtu Rusínov a obzvlášť presťahovanie sa ich podstatnej časti do južnejších, roľnícky vhodnejších krajov, zvýšil počet dedín, v ktorých bývali, a takisto sa rozšírilo územie, v ktorom boli roztrúsení. Koncom 18. stor. v slovenskej časti Zemplínskej župy jestvovalo približne sto gréckokatolíckych farností. Tieto farnosti boli všetky do r. 1646 a niektoré ešte dlhšie pravoslávne. Až uniatský biskup De Kamelis násilne, za pomoci uhorského kráľa, miestnych feudálov a hajdúchov, presadil koncom 17. stor. úniu.

Kde sú dnes tieto pravoslávne chrámy, farské budovy, pozemky, hospodárstva, ktoré tu Pravoslávna Cirkev mala? Ktože ich zobral? Kde sú pravoslávni veriaci, čo tu pred tým boli a potom tu splynuli v jedno s prichádzajúcimi kolonistami pravoslávneho ľudu? A kto sú ti kolonisti pravoslávnych? Zoberme do rúk schematizmy napr. košického biskupstva od založenia v r. 1804 a zistíme, koľko tu na Zemplíne mali farností a koľko ich majú dnes. Dajme si otázku, odkiaľ tu nabrali toľko veriacich? Brali od Pravoslávnej Cirkvi, neskôr aj od uniatskej. Koľko si len nabrali do r. 1950? Schematizmus košického biskupstva z r. 1833 hovorí, že v Zemplínskej župe mali v tom čase 50 farností., a v týchto farnostiach mali 64 697 veriacich.

Historik Halaga píše, že Valasi a Rusíni tu našli, aj keď nie prekvitajúcu grécku vieru, ale našli rozhodne viac, než len reminescencie na starú vieru, jej modlitby a zvyklosti. Valasi a Rusíni zapríčinili, že tu nastala obnova pravoslávia pod ochranou valašského práva východného obradu – Pravoslávnej Cirkvi. Lenže potom prišla reformácia, rekatolizácia a unionizácia a Pravoslávna Cirkev zase len strácala, aj napriek tvrdosti svojej viery.

V 17. stor. aj na Zemplíne poddanské valašské a rusínske domácnosti chudobneli. Ale aj iné nešťastia, vývoj nábožesko - politickej situácie vplývali na pravoslávnych veriacich. Bratislavský delegovaný súd z r. 1673 prísne postupoval proti protestantom. Asi 300 protestantských pastorov sa muselo vzdať svojho účinkovania a 41 ich odsúdili na smrť. Trest im neskôr zmenili na doživotný žalár, tridsiatich predali do Neapola za galejníkov. Protestantom odoberali kostoly, ktoré oni odobrali predtým od katolíkov. Do histórie sa zapísali tzv. Prešovské jatky. Predtým však začiatkom 17. stor. boli mučení a vraždení katolícki kňazi a rehoľníci. Toto všetko po každej stránke zastrašujúco vplývalo aj na pravoslávnych veriacich.

To, že niekde slúžili kalvínski a luteránski kazatelia neznamená, že tam predtým neboli pravoslávne chrámy, farári a veriaci. Ešte aj dnes majú protestanti v rukách chrámy z 13. storočia, ktoré boli zasvätené patrocíniám Pravoslávnej Cirkvi, napr. sv. Andrejovi, sv. Mikulášovi a iným. Tieto chrámy nestavali ani protestanti, ani katolícka cirkev, ale pravoslávni veriaci. Ako sa pravoslávnych veriacich a duchovných nútilo prijať protestantizmus, tak ich neskôr nútili prijať katolicizmus a úniu.

Rákoczi I. (1630 – 1648) sa usiloval pravoslávnych kalvinizovať. Pravoslávnych biskupov podriadil kalvínskym superintendentom, bral chrámy a tých, čo sa protivili, dával palicovať, odvolával biskupov a farárov, čo nechceli konvertovať na kalvinizmus. A tak kňazi z osobných dôvodov odchádzali k reformácii.

V r. 1585 sa na čičvanskom majetku (okr. Vranov n. Topľou) rozhodlo, že netreba vymáhať daň od pravoslávneho kňaza, ktorý sa stane protestantom. Keby však neprešiel k reformácii, treba mu vymerať daň a treba ho riadne potrestať.

Ľud prestup pravoslávneho duchovného ku kalvinizmu ani nepostrehol. Až vtedy nastal problém, keď sa reformátori začali miešať do úpravy pravoslávnych bohoslužieb a chrámov. O tom svedčí primas Lippay, Juraj Rakoczi i jeho manželka S. Lorantfi, keď píšu, že tí kňazi, ktorí podľahli protestantizmu boli oslobodení od dane a poddanských povinností, všetko išlo po starom, akurát, sa kňazi mali lepšie. Ale, keď sa začali narúšať cirkevné obrady a vyhadzovať ikony, národ sa začal búriť. To bol jeden z hlavných dôvodov povstania Petra Čisára a boja za pravoslávnu vieru a výzdobu chrámov.

Mnohým duchovným sa únia videla východiskom z núdze, z náporu reformácie, lebo v únii sa javilo, že všetko ostane po starom. Dr. Bezkid tvrdí, že mnohí ju prijali aj na Slovensku, kde kontrareformácia mala veľký úspech. Potom už ruku priložili v plnej svojej sile feudáli s jezuitmi, ktorí dokonali svoje dielo.

Prot. ThDr. Štefan Horkaj

Životná cesta jeroschimonacha Konstantína (Šipunova)

DUCHOVNÉ DETI OTCA KONSTANTÍNA A SVOJOM BÁŤUŠKOVI

Magdaléna D. Kačalkova z Jekaterinburgu, ktorá bola duchovnou dcérou otca Konstantína, rozpráva: „Bolo to v roku 1967. Môj mladší syn, bol práve v štvrtom ročníku. Dostali sme nový byt a mala som dobrú prácu v kombináte. Zrazu jedného dňa k nám domov prišla učiteľka môjho syna, s tým, že sa dopočula, že vodím deti do cerkvi. Netajila som to. Vtedy sa učiteľka ľstivo obrátila k synovi so slovami: „Sašo, keď vás bude mama nútiť ísť do cerkvi, ty pribehni len za mnou. Dám vám peniaze, a s mojim synom pôjdete do kina, Veď tebe sa v cerkvi nepáči, však? Ťažký vzduch, všetko tam smrdí dymom, iba samé staré baby...“ On vážne s pokojom odpovedal: „Nie, mne sa tam páči“. Vtedy učiteľka ako rozzúrená levica na neho skríkla: „Čo sa ti tam môže páčiť?“ – „Neviem, - odpovedal, - ale páči sa mi tam“. Stíchla, ostala ako oparená, len odchádzajúc vo dverách zahundrala: „Tak to si vybavím s vami na pracovisku“.

Za krátko, skutočne do môjho života prišli veľké skúšky. V práci mi dali ocenenie „Vzorného pracovníka“, ale hneď o niekoľko dní si ma predvolal kádrový a vyzvedal, kde mám to ocenenie. - „Dala som ho synovi“, - odpovedala som. - Vtedy na mňa kádrový vyletel: „a čo keď ho zničil, ... spálil?! ... Veď tam bol Lenin!“ Hneď na mňa bola postúpená žaloba, že vodím detí do chrámu.

Pár krát ma vypočúvali. Nejaká súdružka sa vypytovala: „V akého Boha veríte?“ – Odpovedala som: „V Jediného, Ktorý stvoril všetko“. – Vtedy ona hovorí: „Vidím, že vás už nepresvedčíme, ale aspoň myslite na deti. Aspoň ich vychovávajte v duchu komunizmu“. - „Práve, že na deťoch mu záleží viac ako na sebe, preto chcem aby boli s Bohom“. Ešte mnoho ma prehovárali, kričali, vyhrážali sa, dokonca, že ma zbavia rodičovských práv. A vtedy mi na um prišli slová báťušku Konstantína: „Budeš pracovať medzi mnohými ľuďmi. Budú sa ťa pýtať, či veríš v Boha. Vyznaj svoju vieru v Boha! Lebo, keď Ho zaprieš, pôjdeš do ádu do večného ohňa i na veky budeš horieť“. A to som povedala aj tým, ktorí ma vypočúvali. Po nejakom čase sa ich záujem o mňa zmenšoval, až nakoniec ma nechali na pokoji“.

Ďalším duchovným synom otca Konstantína bol **duchovný Jevgenij V. Kolyvanov.** Jeho nekompromisnosť v otázke viery ho stála svetskú kariéru, ale ako sa neskôr ukázalo, bolo to Božie riadenie, ktoré ho viedlo k tomu, že prijal kňazský stav. Jeho osud vyrozprávala jeho manželka, mátuška Mária.

V 1952 roku Jevgenij ukončil právnický inštitút a bol ako mladý sudca poslaný do Kungurského rajónu. Jeho rodina bola silne veriaca, ale nikto o tom v tom čase nevedel. Mal pred sebou sľubnú kariéru, a skorý postup. Iba chýbala jedná nesplnená podmienka – vstúpiť do strany. Zrazu stal pred vážnym rozhodnutím. Odmietnuť – znamenalo, koniec kariéry. Prijať – ako veriacemu mu nedovoľovalo svedomie. Hľadal odpoveď, radil sa s kňazmi, ale priamej odpovede nedostal. Vtedy sa dopočul o otcovi Konstantínovi. Odcestoval za ním do Sverdlovska, vyrozprával mu svoj problém, a tu dostal veľmi vážnu odpoveď: „Nastal čas rozhodnutia: alebo si vyberieš Boha, a to znamená zriekneš sa strany, alebo sa staneš komunistom, to znamená tým, ktorý odstúpil od Krista“. Dostal odpoveď, po akej túžila jeho duša, a slová starca ho iba posilnili.

Čoskoro sa mu narodila druhá dcérka, a bolo ju treba pokrstiť. Šli do vzdialenej dediny, kde ich nikto nepoznal. Dohovorili sa s kňazom i dievčatko bolo pokrstené. Len na nešťastie, kantorka chrámu bola „spolupracovníčkou“ NKVD, a tak čoskoro v rodine Jevgenija nastali ťažké časy, ktoré mu predpovedal báťuška Konstantín. „Čaká ťa trápenie. Život sa ľahko môže zmeniť. Ale Boh ti pomôže!“ Veľmi skoro ho začali vypočúvať, a prišla aj tá pre mladého sudcu „existencionálna“ otázka: „Si azda veriaci?!“ – „Áno, som veriaci“, - rozhodne odpovedal Jevgenij. Samozrejme, prišlo prepustenie z práce, vyšetrenia na psychiatrii... Keď sa situácia trochu upokojila Jevgenij s rodinou sa presťahoval do Sverdlovska, aby bol blízko otca Konstantína. Tu si našiel v závode prácu, a tu od báťušku počul mnoho slov, ktoré poznačili jeho život a tajomne predpovedali jeho budúcnosť.

Niekoľko rokov po smrti otca Konstantína, Jevgenija si pozval miestny biskup, ktorý mu navrhol prijatie kňazského svätenia“.

Ďalšou duchovnou dcérou báťušku bola **schimonaška Nikolaja (Galina Zasypkina).** Raz neskoro večer príslušníci NKVD obkľúčili dom, v ktorom žila Nikolaja. Práve v ten večer sa tam ukrýval budúci prepodobný vyznávač otec Ignatij (Kevroletin). Komisári sa snažili nastrašiť mladú mníšku, aby vydala otca Ignatija, ktorého nevedeli dolapiť.

„Pošleme vás tam, kde ani vtáci nelietajú“, - vyhrážal sa jeden z nich. „Samozrejme, môžte. Ale nemôžete ma poslať tam, kde by nebolo Boha“.

Mnoho situácii, príbehov z každodenného života kresťanov by sa dalo rozprávať, a o každom tomto príbehu platia Christové slová: „Každého, kto Mňa vyzná pred ľuďmi, toho Ja vyznám pred Mojím Otcom, Ktorý je na nebesiach“.

pripravil jerej Dušan N.Tomko

VIRUJU VO JEDINU, SVJATUJU, SOBORNUJU I APOSTOLSKUJU CERKOV

Ako vnímať iné kresťanské nepravoslávne vierovyznania

Protestantské cirkvi

„Čo sa týka protestantských spoločenstiev, hoc ich nazveme kresťanskými, lebo vychádzajú z kresťanstva, - hovorí ***sv. Teofán Zatvorník,*** *- nijako ich nemôžeme nazvať Christovými cirkvami. Christova Cirkev je založená svätými apoštolmi podľa návrhu a plánu Samého Hospodina, zjavená a potvrdená Duchom Svätým. Protestantské spoločenstvá sú založené svojvoľne, podľa ľudských plánov. Majú síce mnoho prevzatého z apoštolského podania, ale všetkému tomu je dané iné miesto a iný zmysel. Úplne zmenili pôvodný zmysel Cirkvi., vybrali si, čo sa im hodilo, k tomu doložili svoje a z tejto zmesi vytvorili svoje spoločenstvá. Čo je tu už Christovo...? Pravda, - hovoria, - že základom ich spoločenstiev je Písmo., no ani ich idea, ani plán, nie sú vzaté z Písma.*

Apoštoli skutočnú ideu a plán Božej Cirkvi uskutočnili v diele budovania Cirkvi. K Cirkvi sa treba obrátiť a učiť sa z jej skúsenosti, a nie sám hľadať podstatu Cirkvi v Písmach, kde nie je jasne uložená. ... Ako postupujú protestanti? Rozbijú Cirkev a potom z týchto úlomkov s priložením kade - čoho vytvoria novú, samovymyslenú „cirkev“. Či možno z tohto očakávať, že tak náhodne padnú na Božiu cestu pravej Cirkvi?!“

„Z tohto si už sám môžeš utvoriť úsudok o protestanských cirkvách, - nakoľko sú oni zosnované podľa Božieho plánu, či skôr podľa svojho vymysleného plánu a idey. Sú skôr falzifikátmi Cirkvi, podobne ako falošná minca, alebo vyfabrikované víno... Víno z fabriky podľa vzhľadu, chuti, často aj podľa arómy, býva podobné skutočnému, no vo svojej podstate ním nie je, hoc na ňom často býva i zlatými písmenami vypísaná etiketa. Tak aj tieto „cirkvi“ sa podľa názvu volajú Christovými, no v skutočnosti nimi nie sú., a pre ich množstvo by ich skôr bolo treba nazvať fabrikovými cirkvami“.

„Takýmto prvým fabrikantom bol Martin Luther. Potom mu to z jeho „nepevnej ruky“ vytrhli iní a nafabrikovali množstvo „cirkví“, a aj tak ostali nespokojní. Fabrikovanie „cirkví“ sa stalo bojovou úlohou protestantstva a zdá sa, že bude pokračovať do skončenia vekov ... Všetci cirkevní fabrikanti, - hovorí ***sv. Teofán Zatvorník,*** *- vychádzali a vychádzajú z myšlienky, že Cirkev Božia vytvorená apoštolmi na zemi už nie je. Samozrejme, že bez Cirkvi nemožno byť a tak je potrebné ju nanovo vytvoriť, k čomu oni pristupujú veľmi smelo, cítiac sa k tomu vyvolení len preto, že im to napadlo. Ale ako ju založiť, podľa akých pravidiel? Samozrejme, že podľa Písma. A tak sa zahlbujú do Písem, ... a topia sa.*

V Písmach nie je uložený plán budovy Cirkvi, ale sú tu nejasné smerovky k nemu. Každý z cirkevných fabrikantov priznávajúc, že tápal, tvrdí, že práve on našiel tú pravú cestu. A tak stoja tieto cirkvi jedna vedľa druhej, - všetky považujúc seba za dedičský, pravú cirkev, ... a ani jedna z nich takou nie je ... Ale podľa neklamného prísľubu Samého Hospodina je na zemi apoštolská Cirkev. A preto sú títo cirkevní fabrikanti dvakrát vinní: v tom, že sa púšťajú do diela, ku ktorému nie sú povolaní a v tom, že sa ani nesnažia vidieť pravú Cirkev Božiu, ktorá má byť po Božom prísľube na zemi do konca vekov. S veľkými ťažkosťami zakrývajú svoje oči, aby ju nevideli, lebo ona stojí priamo pred ich očami“.

„Rímsky pápež, - ďalej hovorí ***sv. Teofán Zatvorník,*** *- zmenil mnohé dogmy, tajomstvá vyvrátil, oslabil pravidlá vedenia Cirkvi a všetko už ďalej nešlo podľa úmyslu Hospodinovho, ale iba k horšiemu. Potom sa objavil Luther – vzdelaný, ale svojvoľný človek. Hovorí: „pápež mení všetko, čo si zmyslí, prečo by sme to my nemohli zmeniť?!“ I začal tvoriť, prevracať všetko po svojom a takým spôsobom utvoril novú – luteránsku vieru, veľmi ďalekú a nepodobnú tej, o ktorej hovoril Christos, ktorú nám predali apoštoli. Po Lutherovi prišli „filozofi“. Vravia: „Luther vytvoril novú vieru, hoci z Evanjelií., ... ale podľa svojho umu. Prečo by sme my nemohli aj bez Evanjelia vytvoriť učenie podľa svojich myšlienok?“ – I začali premýšľať i hovoriť – o Bohu, o svete, aj o človeku, - každý podľa svojho a narobili toľko učení, až sa z toho točí hlava, keď ich treba spočítať. A čo u nich platí? – „Ver, ako si myslíš.,ži, ako chceš., nasýť sa všetkým, po čom tvoja duša túži“. – Široko a priestranne je u nich. No táto široká cesta vedie do záhuby, ako riekol Sám Hospodin.*

Ťažko povedať ako je to s plnosťou, čistotou pravdy Božej u všetkých tých pápežencov, protestantov, anglikánov ... Pápeženci prví odpadli od pravdy, ale myslia si, že práve oni ju uchovávajú. Protestanti v mnohom odkryli falošnosť pápežencov, ale sami na pravdu nenatrafili. Práve naopak, ešte viac sa od nej vzdialili, vytvoriac svoju novú vieru, podľa svojej múdrosti, a nie podľa pravdy Božej, mysliac si podobne ako pápeženci, že pravda patrí iba im. Angličanom sa zas nepáčila nemecká viera, tak si aj oni stvorili svoju, tiež podľa svojej múdrosti, vraviac si: Nemci majú to i ono zlé, my si vytvoríme svoju vieru, ktorá nám bude pasovať, - i urobili tak. ... Potom sa naplodilo množstvo vier, ktoré sa všetky chvália tým, že práve oni našli pravdu, hoc v skutočnosti odišli ešte ďalej. Lenže, keď oni hľadali pravdu nie tam, kde ju Boh položil, - hovorí ***sv. Teofán Zatvorník.*** *– Lebo, čo je isté, plnosť čistej pravdy Božieho zjavenia prebýva v jedinej pravej Pravoslávnej Cirkvi“.*

pripravil otec Nikodim

Prvý mníšsky postrih v našej eparchii

Nedeľa 22. marca 2009 sa stala pre pravoslávnych veriacich michalovsko - košickej eparchie pamätným míľnikom na jej duchovnej ceste.

Po prvý krát sa v jej novodobej histórii v predvečerných hodinách v chráme Premenenia Hospodina v Kašove konal slávnostný obrad mníšskeho postrihnutia do mantie.

Predstavený chrámu, protojerej Ján (Fedik), bol postrihnutý za jeromonacha (mnícha - kňaza) s menom Serafim. Slávnostnému obradu predsedal Jeho Vysokopreosvietenosť Juraj, arcibiskup michalovsko - košický, za účasti kňazov, diakonov a veriacich z celého východného Slovenska.

Veriaci ľud, ktorý žije vo svete, zaneprázdnený rôznymi starosťami o každodenný život, sa predsa v tomto období snaží, aby zo zhonu, ktorý ho obklopuje počas roka ubral, zahľadel sa do seba, usporiadal si svoje myšlienky. O to viac tak konajú ľudia žijúci v monastieroch. Po ceste k dokonalosti sa snažia, aby v mníšskom stave, spôsobe života, ktorý si dobrovoľne vybrali, dosiahli podľa svojich síl, čo najvyšší stupeň.

U nás takáto aréna duchovného boja ešte stále chýba. Na území našej miestnej Cirkvi nie sú žiadne monastiere, ktoré sú však tak veľmi potrebné ako oporný bod, útočište pre veriaci ľud, ktorý berie svoj duchovný zápas vážne.

Prišiel však deň, keď nám dáva Boh nádeje k tomu, aby sa tento stav zmenil. Samozrejme, netreba tu myslieť na akýsi svetoborný prelom, avšak Božie diela sa rodia v pokore a tichosti.

Nasledujúca nedeľa v pravoslávnej Cirkvi bude Krestopoklonná. Tento deň sa stáva významným v našom cirkevnom živote. Preto sa vlastne aj zrodil tento článok, aby som sa podelil s čitateľmi o našu radosť a záujemcom dal možnosť sa aj osobne zúčastniť na tejto nevšednej udalosti, spoločnej modlitbe.

vladyka Juraj

Z programu Vysokopreosvieteného vladyku Juraja na mesiac apríl

1.4. (streda) **16.00 hod.** Sv. liturgia vopred posvätených Darov v michalovskej katedrále

3.4. (piatok) **16.00 hod.** Sv. liturgia vopred posvätených Darov v michalovskej katedrále, následne čítanie Akafis tu Presvätej Bohorodičke

5.4. Nedeľa prepodobnej Márie Egyptskej **10.00 hod.** Archijerejská sv. liturgia v chráme Premenenia Hospodina v Pozdišovciach, spojená s odovzdaním ofíkia protojereja o. ekonómovi Sergejovi Barilíkovi

6.4. (pondelok) stretnutie s primátorom mesta Košice

7.4. (utorok) Zvestovanie Bohorodičke (juliánsky kalendár) **10.00 hod.** Archijerejská sv. liturgia sv. Jána Zlatoústeho s večerňou v chráme sv. proroka Eliáša a sv. kňaza-mučeníka Maxima Sandoviča v Inovciach

8.4. (streda) **17.00 hod.** Sv. liturgia vopred posvätených Darov v košickej katedrále

10.4. (piatok) **16.00 hod.** Sv. liturgia vopred posvätených Darov v michalovskej katedrále

11.4. Lazarova sobota **8.00 hod.** predsedať sviatosti pomazania chorých a sv. liturgii v michalovskej katedrále

12.4. Kvetná nedeľa **9.30 hod.** Archijerejská sv. liturgia v košickej katedrále

Strastný týždeň

Veľký pondelok a Veľký utorok (13. - 14. 4.) **16.00 hod.** Sv. liturgia vopred posvätených Darov v michalovskej katedrále

15. 4. Veľká streda **17.00 hod.** Sv. liturgia vopred posvätených Darov v chráme sv. kniežaťa Vladimíra v Sobranciach

16.4. Veľký štvrtok **9.00 hod.** Archijerejská sv. liturgia sv. Vasiľa Veľkého s večerňou v košickej katedrále, následne obrady umývania nôh
16.00 hod. utreňa Veľkého piatku
- čítanie 12 evanjelií v michalovskej katedrále

17.4. Veľký piatok **8.00 hod.** Cárske časy v michalovskej katedrále
17.00 hod. večerňa s výnosom plaščanice v michalovskej katedrále

18.4. Veľká sobota **8.00 hod.** Archijerejská sv. liturgia sv. Vasiľa Veľkého s večerňou v chráme sv. apoštolov Petra a Pavla v Trebišove

19. apríl 2009 SVÄTÁ PASCHA CHRISTOVA

paschálna utreňa a archijerejská sv. liturgia v michalovskej katedrále

20.4. pondelok Svetlého týždňa **9.30 hod.** Archijerejská sv. liturgia v košickej katedrále

23.4. štvrtok Svetlého týždňa a sv. veľkomučeníka Juraja Víťaza **8.00 hod.** Archijerejská sv. liturgia v michalovskej katedrále

25.4. sobota Svetlého týždňa a sv. apoštola a evanjelistu Marka **8.00 hod.** Liturgia sv. apoštola a evanjelistu Marka v košickej katedrále, po nej otvorenie košického stretnutia mladých

26.4. Tomášova nedeľa – Antipascha **10.00 hod.** Archijerejská sv. liturgia v chráme sv. vmč. Juraja Víťaza v Byšte; v deň slávnosti budú v byštianskom chráme k úcte veriacich vystavené sv. ostatky sv. Juraja, pred ktorými bude po sv. liturgii čítaný akafist

28.4. (utorok) Radonica – paschálna pamiatka zosnulých **8.00 hod.** Archijerejská sv. liturgia v michalovskej katedrále
17.00 hod. panychída za všetkých zosnulých biskupov, kňazov a veriacich michalovsko-košickej eparchie na hrobe vladyku Cyrila pri pravoslávnom chráme v Zemplínskej Širokej

OZNÁMENIE

Vedenie Úradu Eparchialnej rady Michalovsko-košickej pravoslávnej eparchie v Michalovciach dáva na vedomie, že dňa 14. apríla 2009 na zasadnutí vedenia Eparchiálnej rady bol **duchovný o. Mgr. Šimon Czap, správca PCO Veľké Kapušany,** pre hrubé porušenie cirkevnej disciplíny a kánonov Sv. pravoslávnej Cirkvi pozbavený eparchiálnym archijerejom hodnosti protojereja a bolo mu odobrané právo nosenia zlatého kríža. Zároveň mu arcibiskup uložil osobitný kánon (duchovné cvičenie).

- Ústredie Michalovsko-košickej eparchie

Zo života eparchie

Prezident SR Ivan Gašparovič na návšteve Úradu Eparchialnej rady

V piatok 13. marca 2009 navštívil ústredie našej eparchie najvyšší ústavný činiteľ, hlava štátu, prezident SR pán Ivan Gašparovič, ktorého prijal Jeho Vysokopreosvietenosť vladyka Juraj, arcibiskup michalovsko - košický s tajomníkmi eparchie.

Návšteva sa uskutočnila z iniciatívy obidvoch strán a bola zameraná na utuženie vzťahov a informovanie o nových skutočnostiach v živote nášho arcibiskupstva. Pán prezident sa živo zaujímal o dianie v našej eparchii a zaspomínal aj na neblahé časy náboženských nepokojov na východe Slovenska medzi pravoslávnymi a gréckokatolíkmi spred skoro 20 rokov.

Vladyka Juraj informoval pána prezidenta o zmene názvu našej eparchie a o jej povýšení na arcibiskupstvo s ďalším katedrálnym chrámom v Košiciach. Pripomenul aj skutočnosť, že tento katedrálny chrám sa ešte len stavia, ale vyjadril aj nádej na skoré dokončenie stavby. Zároveň pána prezidenta oficiálne pozval na jeho posvätenie, ktoré sa uskutoční za účasti najvyšších predstaviteľov jednotlivých pravoslávnych cirkví vo svete.

Na pamiatku z tejto návštevy vladyka Juraj v mene celej eparchie daroval pánovi prezidentovi ikonu Svätej Trojice - pohostinnosť Abraháma s prianím aby bola pre pána prezidenta vždy vzorom a symbolom otvorenosti, ústretovosti a spoločenstva, ktoré znázorňuje.

- ústredie MKPE v Michalovciach

ZVÄZ RUSOV KOŠICE, PRAVOSLÁVNA CIRKEVNÁ OBEC KOŠICE A SÚKROMNÉ GYMNÁZIUM PETZVALOVA 4, KOŠICE

Vás pozývajú

3. mája 2009 o 15.00 hod.

NA OSLAVU DŇA VÍŤAZSTVA NAD FAŠIZMOM

pri Pamätníku na Dargove

Program: - Príhovor
- Kultúrny program detí
- Panychída - slúži Jeho Vysokopreosvietenosť Juraj, arcibiskup michalovsko - košický, s duchovenstvom
- Športové aktivity, hry a posedenie pri ohni

Natália Dostovalová, CSc., predsedníčka Zväzu Rusov, zriaďovateľka SG Petzvalova

Mitr. prot. Prof. ThDr. Imrich Belejkanič, CSc. správca PCO Košice

Vďační veriaci svojmu duchovnému otcovi

„Nech nikto tebou nepohŕda preto, že si mladý: ale buď vzorom veriacim v slove, v správaní, v láske, vo viere a čistote“ (1 Tim. 4,12)

21. marca 2009 uplynulo **10 rokov od vysviacky na kňaza d.o. Vitalija Krasija, správcu PCO Choňkovce a Koňuš.**

Ako mladý kňaz prišiel o. Vitalij na farnosť a odvtedy tu s nami znáša dobré i zlé. Nebolo to jednoduché pre začiatočníka slúžiť a kázať podľa dvoch kalendárov v jeden deň. Príprava bola náročná, určite nielen časovo, ale aj psychicky. Keď vezmeme do úvahy, že rodným jazykom o. Vitalija nie je slovenčina, bolo to pre neho dvojnásobne ťažké. Niekedy aj sám povedal, že nie je spokojný so svojimi slovnou zásobou a prízvukom. Vyčítal si, že musí viac študovať a napredovať.

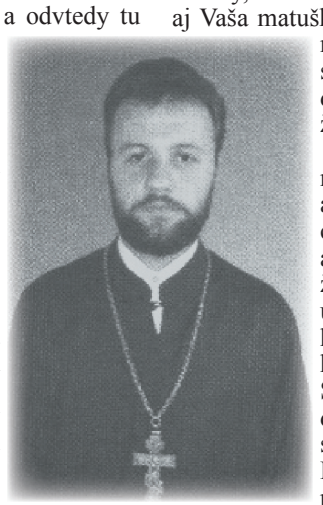

Milý otče! Napriek všetkým ťažkostiam – bohoslužobné priestory, pozemok na chrám v Koňuši, jeho výstavba, úprava okolia, interiéru chrámu v Choňkovciach atď., môžeme s čistým svedomím povedať - lepšie to ani nebolo možné zvládnuť, ako to Boh doprial Vám. A čo je dôležité, do bodky ste splnili a plníte „krédo“, ktoré ste si zvolili na začiatku. Ste skutočne vzorom v slove, správaní, v láske i vo viere. Svoje poslanie viesť, utešovať, načúvať a pomáhať, plníte v duchu sv. Evanjelia, čo cítiť hlavne medzi veriacimi. Nevieme si predstaviť nedeľu, či sviatok, bez Vášho kultivovaného, precíteného spevu, ani bez Vašich ľahkých, zrozumiteľných, duchovne naplnených slov, ktoré vychádzajú zo srdca a preto sa tak dajú aj prijímať a chápať.

Nekonečne sme vďační Bohu za takého kňaza, ktorý vždy milo a s láskou pristupuje ku každému človeku a záleží mu na každom jednom z nás. Boh Vás obdaril trpezlivosťou, keď Vy aj Vaša rodina ste znášali nie celkom dôstojné bývanie a s tým spojené aj zdravotné problémy. Nikdy ste nemali žiadne osobné nároky, ani materiálne ani finančné. Vašu skromnosť umocňuje aj Vaša matuška Galina, ktorá sa nikdy nesťažovala na skromnú farnosť. Jej úctivé, milé, obetavé, a nenútené správanie, ktoré vždy v každom zanechá pokojný duchovný pocit, je len tou najlepšou vizitkou manželky kňaza.

Pri príležitosti 10. výročia Vašej chirotónie na kňaza chceme Vás, otče duchovný, pozdraviť a poďakovať Vám i Vašej matuške z celého srdca za všetku trpezlivosť, ústretovosť, úprimnosť a obetavosť. Z Vašich slov sa niekedy dalo vycítiť, že ste chceli urobiť aj viac. Samozrejme, že viac ubehne ten bežec, ktorý má menej prekážok a vyhladenú trať. Vaša cesta však bola a je náročná, hrboľatá a niet ani veľa tých čo by povzbudzovali. Sme preto na Vás hrdí, že ste s Božou pomocou dokázali za ťažkých podmienok urobiť veľké skutky. Želáme Vám i Vašej rodinke hlavne veľa Božej milosti, zdravia, požehnania a trošku viac podpory z okolia. Veríme, že nám Boh požehná tešiť sa s Vami i Vašou rodinou ešte dlhé roky a dopraje nám dosiahnuť aj ten spoločný cieľ, kam smeruje každý úprimný kresťan - „Carstvije nebesnoje“. „Na mohaja i blahaja lita!“

VĎAČNÍ VERIACI

PRAMEŇ *- mesačník Michalovsko - košickej pravoslávnej eparchie. Vydáva Eparchiálna rada Michalovsko - košickej pravoslávnej eparchie. Šéfredaktor: Bc.Dušan Tomko. Členovia redakčnej rady: Mgr. Vasil Bardzák, PhD., Mgr. Pavol Novák, prof. ThDr. Imrich Belejkanič, Csc., Mgr. Sergej Barilík, Mgr. Marián Čičvák, Mgr. Juraj Šatala. Ekonóm: Viera Bubenková. Uzávierka príspevkov a fotografií je k 6. dňu v mesiaci. Adresa redakcie: PRAMEŇ, Úrad eparchiálnej rady, Duklianska 16, 071 01 Michalovce, tel. č.056/64 24 156, fax 056/64 31 500, e-mail: redakciapramen@post.sk., tomko@orthodox.sk. Distribúcia: mesačník rozširuje vydavateľ a každý pravoslávny farský úrad Michalovsko - košickej pravoslávnej eparchie. Vychádza v náklade 600 kusov. Tlač: Tlačiareň svidnícka, s.r.o., čat. Nebiljaka 121/18, 08901 Svidník. Registrované Okresným úradom, oddelením regionálneho rozvoja, registračné číslo 1305/08. ISSN 1336 - 2747. Informácie pre prispievateľov na cirkevnú tlač: Eparchiálna rada - tlačový účet, VÚB - Michalovce, č. ú. 1680340651/0200.*